

„Soča“

izhaja vsak petek o polne in velja s pri-
logama „Primorac“ in „Gospodarski
List“ vred po posti prejemana ali v Go-
rici na dom posljana:

vse leto . . . . . gld. 4:40,
pol leta 2:20,
četr leta . . . . . 1:10.

Za tuge deželi takoj več, kolikor je
težja poštnina.

Bilavcem in drugim manj premolnim
nevini narodnikom naravnino znižamo,
ako se opisuje pri upravnitvam.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dni ob
enem z nemšnimi (negr.) „Sočinimi“
številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se predla-
ga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar
je v petek praznik, izdeja budi že v četrtek.

Sad koalicijske politike.

V Ljubljani, dan 18. aprila

Po objavljenih tistih poslancev, ki so os-
tali v Hohenwartovem klubu, soditi, le bila
morda za Slovence v gmočnem in političnem
oskrbi nastala boljša doba, ko se je sklenila
koalicija. Mi nismo imeli velikega upanja, ker
od slade, v kateri Pfenner igra glavno ulogo, Slovani
mimino prisakovati niso dobrega. Da
pa bodo Slovenci naposled morali odhajati
z vladne mize s praznimi rokami, kakor se
je pokazalo pri letosnjih proračunski razpravi,
tega pa nismo mislili. Prepetani smo bili,
da je prof. Hohenwart, ko se je v imenu des-
trične pogajal z levicariji o sklepanju koalicije,
pač kaj izpostavljal, kar se pa nam je prikriva,
da bode naše izmenotvrdje tem večje, ko nam
pač prvi proračunski razpravi ministri povedo,
to smo pa vami odločili, ker ste nas podpi-
rali v težavnem času. Da bi rodoljubi, ka-
koršni so Šuklje, Klin, Povše brez vsakostnih
konkretnih objavljenih pomagali levicarjem ohra-
niti njih upliv v Avstriji, tega bi ne bili mogli
nurčiti. Nagnjanj, kar smo prisakovali, je pač
to, da vlast zankaze, da se povsem na Slo-
venjku za Slovence osmrtijo ljudske sode,

Sedaj se pa kaže, da smo se hridko
varali.

Iz strahu, da bi morda povzatno raz-
stjerji voljni prasiči težje prišli v zbor, so
preproših volilna reforme Taaffejevo, po kateri
bi bili Slovani prišli do verine v našo
državo. Ce je morda bil državni zbor tuda
bolj demokraten, bi pač ne ne skodovalo,
ker znataj slovenskih narodov je že sam po-
selj tak.

Kaj pa imamo Slovenc od koalicije, kak-
sud nam je že primela? Da nam je bila gim-
nazija že zagotovljena pod prejšnjo vlado, to
je potoda stvar; dobili bi jo torej bili, naj bi
podpirali sedanje vlado ali pa ne. Tudi je
bila ljubljanska gimnazija tako prepodprtina,
da bi bila vsaka vlast prisiljena, obnoviti zim-
nico v Kraju.

Kdo mi morda zaključi? Kaj pa sloven-
ska gimnazija v Celju? Pejsaj! Čakaj, tudi
o tem bodočem govoril. Poslanec Volnuk, o
katerem pač ne boste niko tudi, da boste
kako krajeti zaznate in dobre napreje sed-
anjih ministerjev do Slovencev, je sam v dr-
žavnem zboru izrekel, da je to gimnazijo o-
zirčna paralelka v Celju že bila oblikovala
prejšnja vlada. Tudi sam teni minister Ma-
dejski se je izjavil, da imamo tukaj opraviti
z objektom prejšnje vlade. Gimnazijo v Celju
bi torej dobila, ce bi tudi knez Windischgrätz
nikdar ne bil postal ministerčki predsednik,
in sicer se bolj govoril, nego jo bodočno se-
daj. Pepraj bi levica ne bila mogla tako ovi-
rati stvari, kakor jo bo sedaj, ko je glavna
vladna stranka. Le pominjite si, da je ostal
prof. Taaffe, bi bila večina levice sli proti
njemu v opozicijo zaradi volilne reforme.
Vlasti bi ne bilo treba ozirati se na levicarje,
kakor je pri sedanjem, in lahko bi bila nam
Slovencem dala, kar bi bila le hotel. Taaffe
bi se pa bil tudi moral na nas ozirati, ker
bi nas bil potreboval veliko bolj nego nas
potrebuje Windischgrätz. Največ bi pa bili
Slovenci pridobili prenembo volilnega reda,
ker bi bili Slovani prišli v včini v državni
zbor in dosledno s tem tudi do kake Slov-
enom prijazne vlade, pod katero bi Slovenci
prišli do svojih pravic.

Sedaj je pa slovenska celjska gimnazija
v največji negotovosti. Omeniti moramo pred
vsem, da se je dr. Menger, (mož ki spada mej
najodličnejše člane levicarjev), izrazil, da se bo
do levicarjev z vso silo upirali slovenski gimnaziji
v Celju. Dr. Menger gotovo ni pri tem izražal
le svojih nazorov, temveč se je gotovo poprej
posvetoval s svojimi tovarisi. Sploh je mej
Nemeji tak hrup in krik zaradi te gimnazije,

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „postanice“ plačujejo se za širistopno
petit-vrstvo:

8 kr. če se tiskajo 1 kral.

7 * * * * 2 *

6 * * * * 3 *

Večkrat — po pogodbji. Za večje črke
po prostoru.

Posamečne številke dobivajo se v to-
bakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici,
v Trstu pri Lavrenčiku nasproti vel. vo-
jašnicu in pri Pipanu v ulici Ponte della
Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, na-
ročnina in reklamacije pa upravnitvu
„Soče“ — Neplačanih pisem uredništvo
ne sprejemata. — Kopiji se ne vračajo.

Uredništvo in upravnitvo je v Mar-
zinjiev hiši, Via del Mercato št. 12, II.

da si skoraj misli ne moremo, da bi jo se-
danja vlada dovojila, ki je prav za prav
nemško-liberalna. Zato lahko rečemo, da so
slovenski poslanci s tem, da so pomagali os-
novati koalicijo, oziroma ohraniti jo, osnovo
slovenskih paralek v Celju spravili v naj-
večjo nevarnost. Ce stajerski Slovenci sloven-
ske gimnazije ne dobite, vedite, da v Hohen-
wartovem klubu na Dunaju sede možje, ki
so njeni osnove preprečili.

O slovenskih solah na Koroškem se pa
nasi slovenski koaliranec boj v zhronici go-
voriti. Šuklje se v tej stvari ni upal nicensa
nasvetovati, le prav ponudno je koalicance o-
ponal na to stvar; rekli bi, rad bi jih bil
nekaj prosil, pa se ni upal. Torej tako daleč
smo pod koalicijsko vlado, da se že tega ne
upamo več zahtevati, kar nam je po ustavi
zagotovljeno. Iz Šukljevega govora bi bili
skoraj posneli, da so se poslanci, ki so
ostali v Hohenwartovem klubu, nekako zave-
zali, da sledi ljudska sol na Koroškem ne
bodo izrecno zahtevali, dokler se ne reši vo-
tilna reforma, kar bodo pa že dolgo trajalo.
Mi sicer tega ne verjemo, ker za izdajice
naše narodnosti ne moremo moreti mož, ka-
tere je naš narod odbral, da ga zastopajo.
Vsakeko je pa stvar malo čudna.

Ra ne le v narodnem, tudi v gospo-
darstvenem svetu je koalicija skodeljiva.
Bivši finančni minister Steinbacher je predložil
nov davčni zakon, po katerem bi se bili višje
obdatili bogatini, ponižal pa davek kmetsom
in malim obrtnikom. Ta davek bi bil posebno
Slovencem, kako koristil, ker bi se nam
bilo veliko davka odpustilo. Obdahnili bi se
bil potem malo naš kmet in obrtnik.

Vsakdo je pa moral vedeti, da Pfenner
ne bude pospeševal take davčne reforme.
Pfenner je volja levicarjev, to je volja tisti-
stanske, ki posodi zastopa veliki kapital. Pfen-
nerja postaviti na stol finančnega ministra,
to je pomenjalo že samo po sebi, pokopati
Steinbachersovo preostreno davkov. To so morali
vedeti tudi slovenski začetniki v državnem
zboru, aka so kolikor dobrí politiki.

Da je res tako, to smo se prepricali ob
preverjunični razpravi. Minister Pfenner je imel
dolg govor. Govoril je o davčni reformi:
Pravil je, da lepi napreduje, ali naposled je
izpostavljal, da nima upanja, da bi državni
zbor v tej volini dolgi mogel rešiti to stvar.
Minister je seveda stvar takoj zavil, kakor da
bi nista v tem ne zadevala nikaka krivda.
V resnici bodo pa vso stvar zavlekali le Pfen-
ner in tovarisi, ker jim ne ugađa davčna pre-
osnova, ako bi bolj zadebla ždovske bogatine.
Potem, kakor se je Pfenner izjavil, smemo biti
prepricali, da z davčno reformo ne bode nje.

Pojedelski minister Falkenhayn je bil
predložil dva zakona v obrambno-kmečkega
stana, namreč zakon o kmečkih zadrgah in
zakon o rentnih posestvih. S tem davnim
zakonom bi se bil organizoval kmetski stan,
da bi si ložje pomagal v sedanjih težavnih
časih in preprečil, da se bille prodaje kmets-
kih posestev po dražbi. Kdor pozna žalostne
razmere kmetskega stanu, včenili važnost
takih zakonov. Preprečilo bi se bilo propa-
danje tega najvažnejšega stanu v državi.

Liberale so se bili tedaj takoj po svojih
glasilih oglašili proti temu zakonom. Od kar
je pa koalicija, sta se te dve vladni predlogi
kar čisto pozabili. Popolnoma gotovo je, da
pod sedanjo vlado v parlamentu niti v me-
ritorično razpravo ne pride. To je tudi jeden
tri tih izvrstnih darov koalicije. S tem
sem ob kratkem naslikal sad, ki nam ga
obeta koalicija, da gorenjski volilec lahko
preudarijo, kako umno so postopali, ko so
poslali njenemu očetu, grofu Hohen-
wartu, zaupnico. S to zaupnico so ne-
kako prilidili, da se tudi ujemajo s tem da

se prepreči davčna reforma, ki bi kmete raz-
bremenila in bogate kapitaliste bolj obreme-
nila.

Šuklje in Ferjančič.

V zadnji stvilki smo v dveh člankih
zavračali več kot drzno sumničenje „sloven-
skega“ (t.) poslance prof. Šukljeja, češ, da
narodno-napredna stranka na Slovenskem
gleda proti izhodu (t. j. v Rusijo). Vsi slo-
venski časopisi so odločno zavračali take tr-
ditve, s katerimi se je profesor Šuklje pri-
drožil našim najgršim obrekovalem.

Ali tudi v državnem zboru samem je
dobil Šuklje zasljen odgovor, kateri mu je
oskrbel poslanec dr. Ferjančič. Šuklje se je skušal
zagovarjati, a zopeč ga je Ferjančič krepko zavrnil. O tem besednem dvo-
boju objavil je „Slov. Narod“ slednje poročilo:

Mej nemirom, ki se je le počasi pole-
gel, pondarja poslanec dr. Ferjančič za-
četkom svojega govora, da on in njegovi ožji
somišljenniki misijo glasovati za proračun v
obči, da pa bodo glasovali proti v govorni
stoječi razpravnji točki, to je proti dispozi-
cijenskemu zalagu, ker nimajo zaupanja v se-
danjo koalicijo vlado. Nadaljevale svoj go-
vor, dotika se vseh naših narodno-političnih
uprašanj, katera so se bila sprožila že v pro-
računskega odseku, zlasti po posl. dr. Gre-
gorčiču, omenja jih le mnogrede, češ, da se
bodo osobito šolske razmere na Koroškem
temeljitev razpravljalce tekom nadaljnje de-
bate. Vendar pa si ne more kaj, da bi že
sedaj ne opozarjal, da se je zadnje dni imen-
oval nadzornikom za trdi slovenski okraj na
Koroškem mož, ki je skoval pesniški nestvor,
sovražna poln zoper koroške Slovence. (Čujte,
čujte!) To je nestvor, kateremu bi govornik
kot državni pravnik nikdar ne pustil zagledati
beli dan. (Čujte!) Dalo se je sicer Slo-
vencem v proračunskega odseku nekaj malo
obljub, toda, koliko je to vredno, kaže so-
botni govor ministra Pfennerja, ki je izrecno
naglaša doseganje politično „posestveno stanje“,
kiji besedi „jednakopravnost“ niti pomena
ne ve. Govornik pravi, da pomen besede
„jednakopravnost“ samo tistim neče biti ja-
sen, kateri zahtevajo prednostij in predprav-
je zase. Vlada, če hoče pravčena biti, naj
spravi v veljavo člen XIX. in tako bo kmalu
ustvarjen fiktiven položaj, ki bodo javno
nimenje pripravljala na narodnostni zakon. Ce
pa se bodo koalicijsko vlado se naprej držala
krivnega „posestvenega stanja“, tedaj tudi
ona sporazumljena ne doseže. Vlada po Pfen-
nerjevih besedah kaže ta svoj namen, zato
govornik s somišljenniki vred ne more glasovati
za dispozicijenski zalag. Konečno obrne se
dr. Ferjančič proti poslancu Šukljeju, ki je v
zadnjem svojem govoru pripovedoval o slo-
venskih pogledih na vzhod: „To je sumni-
čenje, ki v dejanskih razmerah ni opravljeno.“
Očitajo se nam tu in tam v nasprotju, zid-
ovskem časnikarstvu pogledi na vzhod. To
nas ni vznemirilo, toda, koliko je to vredno, kaže
govornik s somišljenniki vred ne more glasovati
za dispozicijenski zalag. Konečno obrne se
dr. Ferjančič proti poslancu Šukljeju, ki je v

bi moral biti najzadnji, ki ga očrni skupaj
(Živahnodobravanje in ploskanje somišlj-
nikov.) Ce pa posl. Šuklje misli, da ti pogledi
segajo le do Zagreba, tedaj mu povem: Slo-
venski narod gleda k vsem Slovanom te dr-
zave, naj bivajo na vzhodu ali na severu,
(Dobro! Dobro!) da k njim goji simpatije in
ž njimi isče dotike. In to dela celi narod, a
ne samo jeden del. Čuditi se moram, da
prof. Šuklje, ki je še pred kratkim javno go-
voril v imenu tiste stranke, kateri danes očita
pogledi na vzhod, govoril zadnjih kot član
stranke, katero je tam v jeseni strastno po-
bijal. Upršamo se: kaj se je v tem krat-
kem času spremeno pri našem zrodu, da
bi opravičen bil ta prevrat v mišljenju Šuk-
ljetovem? Odgovor: „Nič se ni spremeno, pač
pa premenila se je vlada in posl. Šuklje bo
vedel, koliko je ta vladna prememba nanj
upivala.“ (Ploskanje in čestitljanje govornika).

Za tem je bila volitev generalnega con-
tragovornika, ki je zadela češkomoravskega
poslance dra. Začeka. Le-ta je brezizvirno
sibal koalicijsko vlado in ob burnem poskul-
ju Slovanov završil, da Čehi ne bodo poprej
mirovali, dokler ne stručljivo tega minis-
tersvta.

Koj za dr. Ferjančičevim govorom hitel
je bil prof. Šuklje k predsedstvu in ogla-
sil se za stvarni popravek glede na dr. Fer-
jančičev govor. Videlo se mu je, da je do-
bil udarec, katerjega ni pričakoval. Gorelo
je v njem, ker je zapazil, da so hipoma vši
pogledi (namesto „na vzhod“) nanj obrnjeni.
Dobivši za dr. Začekom besedo, skušal je,
s ponedeljskim „Slovencem“ v roki, zavrniti
dra. Ferjančiča. Navajal je iz „Slovenca“
besede, ki se nahajajo v poročilu poslance
Kluna, češ, da on (Šuklje) ni „sumničil“, ker
je znano, da se nekateri, osobito dr. Tavčar
v Dubrovniku, navdušujejo za hrvatsko dr-
žavno pravo. S tem citatom je hotel g. Šuklje
reči, da njegova trditev o „Strömungen“
ni neutemeljena in da „Slovenec“ isto trdi,
„Sie können nun beurtheilen, meine Herren i. t. d.“ je zaključil, ne da bi se mu le od
jedne strani pritrdirlo.

Gosp. dr. Ferjančič, ki se je takoj
oglašil za proti-popravek, stal je poleg poslance
Šukljeja in hotel imeti od njega „Slovenca“,
da bi iz drugega članka njegovega pojasnil,
kaj in kako v tej stvari sodi list sam (ne g.
Klun) in cela stranka. Toda posl. Šuklje ni
hotel dati „Slovenca“ iz rok in tako je dr.
Ferjančič, dobivši besedo, mogel samo opo-
zarjati, da naj se čita v istem „Slovencu“
drugi t. j. uredniški članek, da se spozna
sodba stranke o Šukljetovih trditvah, sodba,
v kateri je složno vse slovensko javno mnenje.
Dr. Ferjančič je zopet naglašal, da glede pri-
bliževanja Hrvatom smo jedini vsi Slovenci;
če pa je poslanec Šuklje silil proti „vzhodu“,
sumicil je vse Slovence, ker takega gibanja
pri nas ni. (Dobro!)

S tem je bil zanimivi dvoboje končan in
Šuklje je v njem dobil na celo znamenje, po
katerem ga bodo poznali tudi izvenslovenski
parlamentarci. Sapienti sat!

Vipavska železnica.**Interpelacija**

državnega

Slovenski načrt te železnice se je izvršil in minolo polete se je tudi že obhodila predlagana proga.

Pribivalci gorisko - gradiške dežele, ki se vedno po pravici tožijo, da se gledé železnic budo zanemarjajo, če tudi bo krajevna železnica Tržič - Červinjan skoro dovršena, bridko občutijo, da se ni sprejela omenjena železnica v načrtu zakona, ki ga je predložila vlada gledé na krajevne železnice, ki se zagotové v letu 1894.

Če tudi, ne gledé na donesek, ki ga je odmenil goriski deželni zbor v to svrhu, se drugi interesišči še niso veljavno zavezali gledé materialnega povspeševanja te železnice, to ne opravičuje, da je vlada izpustila iz načrta to železnico, kajti ako bi bilo gotovo, da misli vlada to zgradbo podpirati, in ako bi bilo natanko znano, v kakoj meri to storiti, bi to le osrečevalo kroge interesentov in bi bistveno povspeševalo dotična pogajanja.

Uvaževanje te razloge počeščujejo se podpisani vprašati Nj. Eksc. gosp. trgovinskega ministra:

1. Iz kakšnega uzroka se ni sprejela krajevna železnica Gorica - Ajdovščina v načrtu zakona, ki se tiče krajevnih železnic, ktere se imajo zagotoviti v letu 1894?

2. A'i misli Nj. Eksc. v kratkem primerno ukrepi, da zagotovi zgradbo omenjene krajevne železnice, kolikor pride pri tem v posev državna podpora?

Na Dunaju, 5. aprila 1894.

Frane Coronini, Alfred Coronini, dr. Gregorčič, Jordan, Kolsberg, Burgstaller, Čiani, dr. Exner, dr. Heilsberg, Stürgkh, dr. Kuenburg, Ludwigstross, Kübeck, Stalitz, Hackelberg, dr. Russ, Brenner.

Mestne volitve v Ljubljani.

Iz Ljubljane, 18. aprila. (Izv. dop.)

Ta teden vrše se v Ljubljani občinske volitve. Naša konservativna stranka se jih letos zopet ne udeležuje. Prepričala se je, da grozje vendar visi le previsiko. Vsekakso pa nekateri dogodki pri letosnjih občinskih volitvah pokazali, kako je z narodno zavestjo pri nekaterih naših konservativcih.

Pri zadnjem shodu konservativnega obrtnega društva je predsednik opozoril vojilce, da naj gledajo, komu pri občinskih volitvah oddadó svoj glas. Ker je to društvo v kaj tesni zvezi z vodstvom naše konservativne stranke, je pač to jasen dokaz, da so nasi konservativci letos mislili udeležiti se občinskih volitev, samo nekako pod drugo firmo, ker vedo, da pod imenom „katoliško-političnega društva“ letos v Ljubljani ne zmagajo. Tudi niso hoteli kake morebitne blamaže glavnih vodje stranke sami prevzeti. To je povod, da je odbor „Katoliškega političnega društva“ razglasil, da se konservativna stranka volitve ne udeleži.

Kako je pa stvar, se je videlo le predobro na volinjem shodu predzadnjo nedeljo. Dosle so bile mnoge uplivnejše osebe konservativne stranke in hotele narediti celo za predsednika temu shodu gosp. dr. Gregorita, kateri je član „Kat. pol. društva“. Mi bi res ne vedeli, čemu je ta gospod prisel na shod, ako res konservativci niso mislili, udeležiti se volitve.

Za tretji razred je predlagal kandidata celo faktor „Katoliške tiskarne“, kar je gotovo tudi nekakšega pomena. Ta gospod gotovo ni ravnal proti volji konservativne stranke. Za druge razrede se konservativni kandidati na tem shodu niso predlagali, ker se je preočitno videlo, da ni nikakega upanja, da bi na shodu z njimi prodrl.

Potem so se ves miroli teden mej nekaterimi konservativci in pa nekaterimi nemškutarji vršila pogajanja o skupnem postopanju pri volitvah. Dogovarjali so se že o nekakem skupnem gospodarskem programu. Vodstvo naše nemškatarske stranke se volitev ni udeležilo, pač pa nekateri osebe, ki so znane po svojem sovraštu do Slovencev in po svojem prusofistru.

Glasilo konservativne stranke je molčalo k temu, dasi je dolžnost vsakega poštenega slovenskega lista, da bi bil odločeno obsojal tako bratrenje s prusofili. To je bila dolžnost ne le s slovenskega, temveč tudi z avstrijskega stališča. Kdor k temu molči, ta pritrjuje, velja tudi v tem slučaju. Dà, „Slovenec“ se ni le izognil vsake graje za tako sramotno postopanje, temveč je celo posredno odobral in tako stvar nekako zasukaval, kakov bi šlo le za gospodarske stvari, kakov bi občinski odbor ne imel nobenega pomena v političnem oziru. Takó so nameravali v zanjki loviti volilce. Če bi naši konservativci držali načelo, da se občinski odbori nimajo peticati s politiko, potem bi pač ne bili smeli tistih zaupnic prevzetenem knezoškufo ljubljanskemu zanesti v take odbore. Vse tiste zaupnice so imele nekak političen značaj, naprjene so bile proti napredni stranki. Če so pa odbori kmetskih občin pravo mesto za politiko, potem pač ne boste odrekali političnega pomena mestnemu zastopu bele Ljubljane.

Se v soboto je „Slovenec“ prinesel članek, v katerem odkriva napake na mestnem gospodarstvu v Ljubljani. Namen temu članku je očviden: pripraviti ljubljanske volilce, da naj bi si poiskali drugačnih mestnih zastopnikov. Sicer je pa baš „Slovenec“ članek gospodstvo narodne stranke nehoté pokazal v nekaj boljši luči, nego je sam namestaval. V zadregi je bil radi argumentov proti gospodarstvu narodne stranke. Poseč jo moral za deset let nazaj in navajati, kako se je počasi snovala mestna hranilnica. Na to pač ni drugega odgovora, kakor da so tedaj tudi naši konservativci imeli svoje v mestnem zastopu, katere tudi zadene del odgovornosti za poslovanje tedanjega mestnega sveta. Sicer naj bi gospodje pometali pred svojim pragom. Tudi v deželnem odboru se marsikaj zavlačuje in to večkrat od dveh gospodov, ki sta naši konservativni stranki precej pri srcu.

Največ se „Slovenec“ zaganja v županija in to menda zaradi tega, ker bi nekdo iz njegove srede rad zasel županski stol. Po posebno se naglaša, da župan ne drži uradnih ur. Radi bi ga naredili menda za navadnega uradnika. Mi ne mislimo zagovarjali župana. Semterja je mož morda res malo premalonaren. Ali pomisliš je, da redno noben župan ne bude mogel prihajati v urad. Volitev kogarkoli županom, bodisi tudi gosp. dr. Gregorčič, nikdo ne bude imel vsega časa na razpolago, ker ga bodo zadržavale stanovske dolžnosti. V Ljubljani je v tem oziru prebivalstvo nekoliko razvajeno, ker je poprej več let županova u p o k o j e n i u r a d n i k , kateri menda ni imel nobenih drugih poslov in je bil več vajen čepeti v uradu. Sicer pa ima župan namestnika v prvem magistratnem svetniku, tako da vsakdo lahko opravi, kar ima opraviti, ako se baš ne „kaprieira“, da hoče videti župana.

Naposled se, kakor že rečeno, konservativna stranka volitev vendar ne udeležuje.

Menda so se prepričali, da bi bil vsak trud zastonj, da bi jim tudi zveza z Nemci ne pomagala, ker vsa nemška stranka vendar neće sklepati kompromisa. Vsekakso pa ti dogodki dokazali, kako zoperina je nekaterikom že narodna ideja in da bi jo radi odrinili z dnevnega rada bodisi z gospodarsko ali pa socijalno politiko in so za to celo pripravljeni, zvezati se z Nemeji. To je tako značilna prikazen, na katero bode treba večkrat opozarjati in z vso silo se jej upirati, ako nečemo, da ne bode zastonj delo najboljših slovenskih mož.

Dopisi.

Iz črniške županije, 15. aprila. — Gospod urednik! Blagovolite objaviti par vrstic, ki imajo namen, boječa in omamljiva občinska predstojništva našega okraja spodbuditi in osrečiti, druga pa v svojih dobrih sklepih utrditi.

Naše vrlo starostvo, ki zastopa davnje občine Črnice, Batuje, Selo in vas Ravno,

je zborovalo prve dni t. m. Potem, ko so bili računi za l. 1893. brez ugovora potrjeni,

zdelo se je, da bi vsak pričujoči starostnik

z spregovoril ter nekaj predlagal. Pa nihče se ni upal. Gospod župan, veli mož, vedoč

kaj jih večinoma teži — jim pomaga iz za-

drege ter jih upraša: „Kaj nam je pa ukre-

niti gledé javnih plesov v našej županiji?“

Na to uprašanje hotel je vsakdo navzičih

prvi predlagati: „Javni plesi naj se nikdar ne dovolé!“ Izgledov imamo dovolj, kaj ne-

varni, nemoralni in pogubni so. Ni se osem

dnij od tega, da je moral oče več nepre-

skrbljnih otrok pri taki priložnosti v Velikih Žabljah pod bodalom naglon in nepreviden

umrel. Ni potreba se posebej opominiti, da

je bil tak predlog — vsaj za eno leto —

soglasno sprejet. Pri tej priliki se je tudi ne-

kaj ukrenilo, da se po mogočnosti zabrani

igranje in pisanje po krémah v poznih

urah. Gospod urednik! Res hvale vredno sta-

rasinstvo — in vsa čast njegovemu predstojni-

ku g. županu Bolku, ki se trudi, pogubno

razvado odpraviti, če tudi bodo morali kako

grenko požreti od lahkomislene mladine. Toda

priče čas resnih dnij, ko jim bode tudi ona

hvaležna. Naše županstvo je tedaj storilo svojo

dolžnost; a kaj pomaga, če dajo druga žup-

anstva tega okraja priliko, mladini zapravljati zdravje in denar. Nikdar ni tako dalec

ne tako skrit ples, da bi ga začasno ne iz-

vovali. In čuje, gosp. urednik: kaksne izgo-

vore iztaknejo v tem oziru omamljivi občinski

zastopniki. Navadno trdijo: „tuji prineseo

denar v občino; in če ne dovolimo plesa,

trpi občina škodo!“ Toda vi, ki tako mislite in

trdite — pokazite enega samega krémara —

kaj se, celo občina — ki bi si bil s plesom

svoje stanje zholjšal? Pač pa imate izglede,

da so taki judeževi grobi krémari in ob-

činam veliko škodovali v vsakem oziru.

Drugi zopet slepijo sebe in druge s priznimi

besedami, češ: enkrat v letu pač ni tako

hudo — a ne pomislijo, da so pri nas vasi

in vasice goste, kakor gobe po dežju: in vsled

tega se narase tiši na videz nedolžni „en-

krat“ na vsako nedeljo in praznik celega po-

letja in se vse vasice na ovrstijo. Vrh tega

se preudarite, gosp. urednik, kakšni zabavni

plesi morajo ti biti, ko se divje raja od 2/3

pop. — v največji vročini — do polnoci in čez. — To Vam je zahava —, ki naravnost

tira plesalce v prezgoden grob.

Tedaj občinski predstojniki! podpirajte namene našega staršinstva; ker le skupnimi močmi odpravite nesrečne in nevarne razvade. Ne izzivajte sami gorje; saj je pride dolvolj in preveč samo ob sebi. Resne volje Vam treba in edinstvo v postopanju.

Iz Češčeve pri Bolu, 17. aprila. — V zadnjem „Primoru“ smo brali, da se ustanovi na Zag i obrtna košarska šola (za umetno pletenje pletenje, košaric, košev in drugih takih izdelkov iz vrbova.)

Taka šola se je pred tremi leti od merodajne strani ponujala nam Češčanom. Ali občinsko staršinstvo se ni doli dobrigalo, da bi se takša prekoristna šola tudi res ustanovila. To je velika napaka, katero bo naša občina budo čutila.

Treba je namreč vedeti, da košarstvo se je pri nas razvilo samo iz sebe, ker pri nas raste vrbovje. Prav veliko priprostih pletenje izvozimo iz občine v druge kraje, kar da našim ljudem v zimskem času vendar nekaj zaslužka. Ali obrtna šola za umetno košarstvo bi pri nas veliko koristila uprav radi tega, ker bi že staro in razširjeno košarsko obrt zholjšali po zahtevah novega časa. S tem bi se zholjšali tudi dohodki. — Mi Češčanom sicer pravočimo tako šolo, ker jo bodo imeli doma. Kar se pa nas Češčanom tiče, bomo moral prosišči za podporo, da bi mogli več svojih sinov tamkaj izolati v tej obrti.

Iz Tolminca. — V tukajšnjih zemljiskih knjigah vidimo dolgové uknjižene po 7 in 8 %. Zato je bil skrajni čas, da se je ustanovila hranilnica in posejnilica. Svetla dolžnost je vseh rodoljubov, da vlagajo v naso posojilnico denar in s tem rešijo ubogega kmeta visokih obrestij. Marsikdo ima v „Kranjski hranilnici“ svoje tisočake; zelite bi bilo, da bi oni denar vložili v točno posojilnico. Znano je pač, da „Kranjska hranilnica“ podpira nemškutarjo s slovenskim denarjem. Kdor ima srce za našega kmeta, gotovo čim preje vzame svoj denar: iz one hranilnice in ga vloži v tukajšnjo, tim bolj, ker ta obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %, dočim druge le po 4 %.

Opozorjam rodoljube, da svetujejo svojim kapitalistom, ulagati denar v točno posojilnico. Sosebno spočetka se denar potrebuje. Zadruža je z neomejeno zavezo, tako, da vsi udje z vsem svojim imetjem zagotavljajo posojilnici obstanek. Ker tedaj posojilnica zdaj najbolj rabi denarja, zato je najbolj pametno, da ga zdaj vloži, kdor ga ima. Tudi pri poštnih hranilnicah je veliko denarja; zato naj se tudi tam odvzame. Drugi krat bode denarja preveč in ga ne bomo tolko rabili.

Iz Ljubljane, v aprilu. (Izv. dop.) (Raznosterost.)

Po dolgotrajni suši dobili smo zadnje dni vendar nekaj dobrodajevega dežja, ki sedaj pospeši rast in vzbudi na-

ravo v novo — pomladno živiljenje. In tako je

to deževje izpolnilo na jedni strani našemu

poljedelu vročo željo, na drugi strani pa

nas druge resilo že dokaj občutne topote,

kakor tudi nad vse nadležnega prahu, kateri je veter vzdigaval v celih oblakih po mestnih

ulicah in cestah v okolici.

Ker to deževje ni baš silno, ne ovira

tudi nič raznih novih, javnih kakor zasebnih

stavb, ki se grade to pomlači v Ljubljani in

oblizju. Del

domovine, po katerej slastno cedi sline tuji živelj. Da so slovenski kmetje tu na meji združeni, kakor žalibog niso, lahko bi z združenimi močmi zaprečili, da noben kmet bi ne prisel na buben, da bi nobeno posestvo ne prislo na dražbi v tuje roke. Za to je treba samo dobre organizacije in pa nekoliko več domoljubja nego ga nahajamo sedaj pri veljakih, ki hočejo biti drugim za vzor domoljubja. Da se to doseže, treba je zopet, da se naše časopisje živo poprime dela, da spodbuja in navdušuje pri vsaki priliki za tako samoobrambo; da kaže na nevarnost, ki nam preti zlasti od nemške „Südmark“ in drugih podobnih društev ter takó izvršuje nalogo, za katero mu bodo hvaležni še potome v poznejših letih. S to željo sklepam tudi svoje poročilo o prekoristnem protizidovskem gibanju v Stajerski in Koroski.

Domače in razne novice.

Sodnijski Izpit je napravil g. dr. Anton Povšič, c. kr. avkultant v Rovinju, rodnom mestu rojaka iz Grgarja pod Sv. Goro. Častitamo.

Odvetniški Izpit je položil minoli ponedeljek pri tržakem deželnem visjem sodišču odvetniški kandidat gosp. dr. Miha Trud en. Častitamo najiskreneje.

V Gorici je umrla sinoci ob 6. poštnej odpraviteljice Jospin Leupussek. Pogreb bo jutri ob 3. pop. izpred hiše št. 10. v ulici sv. Antona. N. v. m. p.!

Današnja „Soča“ ima 4 strani priloge, v kateri primaša poročilo o zanimivi pravdi, v kateri je bilo na zatožni klopi in potem oproščenih 48 Cerkjanov.

Dopolnne volitve v mestno staršinstvo gorisko se bodo vrstile 23. t. m. v III. r., 25. v II. r. in 28. v I. — Slovenci se tudi teh volitev ne udeležimo, ker ne maramo za druge bodditi v žrjavico po kostanj. Merodajni krogi so ustanovili sedanji položaj, naj se ga tudi sami rešijo. Ko pride za nas pravi čas, se že pokažemo na volilnem bojnem polju. — O nekaterih zanimivostih, katere opazamo te dni pred volitvami, bomo govorili pozneje, ko bodo te komati končane.

Nekaj za smeh. — Čujte, kako grozno je nazemu „Corriere“ pri sreu slovenska sola in solski napredok slovenske mladine. V učerajšnji stevilki je objavljal dopis iz Sovodenj (?), v katerem pravi, da tamoznji g. učitelj je ob enem tudi obečinski tajnik. Vsled tega ne more vseh svojih močij posvetiti soči. — No „Corriere“ naj se le potolaži, ker njemu je pač v kripti, da slovenska mladina v okolici ostane kolikor le mogoče nevedna.

Kestljski klub iz srede naše „Gorske Čitalnice“ bo imel jutri svoj z nadnji večer. Prav ujedno so povabljeni vsi gospodje klubovci, da bi se ga udeležili, ker pride neki važen predlog na glasovanje.

Gorski Sokol priredi v nedeljo 22. t. m. veselico v lastnih prostorih pri „zlati zvezdi“. Začetek ob 8. uri zvečer.

VSPORED:

1. „Stopaj“ po narodnih melodijah: udarja tamburaski zbor. 2. „V tih noči“: ugl. A. Hajdrh: ēverospev. 3. Govor. 4. „Sirota“: ugl. Ant. Hajdrh: ēverospev z alt-solom in spremljevanjem tamburanskega zobra. 5. „Svračanje“ („Misi moje“): ugl. V. Klaic: udarja tamburaski zbor. 6. „Brez spanja“: ugl. *, poje možki zbor. 7. „Francosko-prtska vojska“: saloiga v enem deljanju. Osebe: Draganec, posestnik, Kátra, njegova žena, Marija, njegova hči: Stempfhar, uradnik v pokoji, Pavla, njegova žena, Vladimir, njegov sin. 8. Domača zabava s plesem: godba na glasovirju.

Ustupnilna za ude 20 kr., za neude 30 kr., sedež za vse 10 kr.

K obilni udeležbi prav ujedno vabi

ODBOR.

Morsko zdravilišče v Gradežu. — Opozljamo stariše, ki imajo škrofulozne otroke, da odsek morskega zdravilišča v Gradežu sprejme tudi letos brezplačno 50 otrok iz domače dežele, ki so stari od 6. do 14. leta in so jim bile koze redno stavljene. Prošnje za sprejem je treba poslati do 31. maja v Gorici potom magistrata, na deželi pa polom c. kr. okr. glavarstev na „odsek za morsko zdravilišče v Gradežu“. Prošnjam je treba priložiti zdravniško spričalo, izkaz o stavljenu koze, ubožni in rojstni list.

Deželni poslanec Josip Del Torre je umrl pretekli teden v Romansu. Deželni odbor goriski mu je poslal venec, kakor po navadi, z napisom v italijanskem in slovenskem jeziku na dveh trakovih. — Ta venec je nosil neki tlačenit. Ko je opazil slovenski napis glavnega „Corrier“ pisac, znani drogier A. Seppenhofer (če ne name italiano!), ukazal je oni trak skupaj zviti, da se napis ni videl.

Ta uprav škandalozna predzrost je razsrdila celo mirne Italijane, ki so protestovali proti takemu početju. — Opozljamo slovenske rodotljube, da naznanijo vsem svojim sosedom, kje ima ta Seppenhofer svojo drogiero, namreč pri desnem početku Travnika skor

nasproti nadškofjske kapelle. Naši ljudje še vedno ne vedo, da gospodar te drogerije je tisti Seppenhofer, ki je povod zraven, kjer se kaj kuje proti nam Slovencem.

Dunajska „Reichspost“ je v naši deželi skoro že povsem iztisnila kilav „Austria“. Prav je! — „Reichspost“ prinaša izborne članke o razmerah na Goriskem. Tudi učerajšnja stevilka je objavila uvodni članek, v katerem razpravlja neznošne razmere pri naših porotnih sodiščih. Te razmere so pač dobro znane nasim čitateljem, da jim ni treba se le praviti, kar o tem prevažnem uprašanju piše imenovani list. „Reichspost“ piše v tem pogledu popolnoma v našem mislu, samó veliko-ostreje nego je to mogoče storiti pri nas v Gorici.

Ajdovska predilnica. — Zadnjie smo mogli le na kratko porečati o strasnem požaru, ki je uničil ajdovsko predilnico. Za današnjo stevilko nam je došlo več popisov. Ali najboljji popis smo brali v „Slovenec“ od ponedeljka. Zato ga kar doslovno ponatisnemo nekoliko niže. Tu omenjam le se to, da naš fotograf g. Ant. Jerkič se je podal že na dan požara v Ajdovščino ter pogorelo predilnico fotografoval ob več strani. Te slike so razstavljene v zbirki slik pri vhodu v fotografiski zavod na Travniku. — Dopis v „Slovenec“ se glasi:

Prestrašeni so danes vstali ljudje že kar o peti uri zjutraj. V Ajdovščini in Sturiji je namreč ob enem začelo zvoniti, da gori. Stopisi v oknu, videl sem črn gost dim po okolici se razširjati od predilnice sem. Marsikater se je se tolazil: saj mena hudega ne bo, mornik velikokrat iz tvorniškega dimnika tako k zemlji tlaci dim, da se kar vlega po dolini. Ko pa zagledajo svigajoč plamen skozi okno prevega nadstropja, se je marsikater solza potocila in bolestni vsklik „tvornica gori, naš kruh gori!“ pretresi so celo onega, ki ni bil od tvornice odvisen. Okoli četrte ure na jutro nastal je pri enem stroju ogenj. Vretena z bombaževino ovita se naglo sučeo, vrteči se zrak polegajti je plamen v trenotku po celem dolgem stroju in ker predilni stroji le za korak eden od drugega stojijo, bilo je hípona kar pet strojev v ognju. Pripravljene so bile vedno posode, napolnjene z vodo, in delavci so naglo ustavili stroje in polivali z vodo, ali kaj pomaga. Sulha bombaževina, vibrirajoča se zrak in z oljem napojeno lesovje je preugradil material ognju. V zaprtem prostoru nastane že tako gosti, sapo zapirajoči dim, da moraš gledati, kako rešiš samega sebe. Ko so delavci videli, da niste ne opravijo, bežali so na prosti. Da so pa vstrajali pri gakenju, kolikor časa so mogli, posnamemo iz tega, ker je temu vpeljal požar vrhovno sukujo, onemun klobuk ali čevlje, ko je v vročini pri delu djal težino oblike raz sebe. Ponesrečil se ni nobeden, dva sta sicer padla v omotico, a se kmalu zavedla, jeden pa se je konaj rešil plazeč se po tleh. Ogenj se je naglo razširil po celem prvem nadstropju, pregorel je strop pri drugem nadstropju in v dveh urah pogorela je že vsa streha. Popadali so stroji, vdate se železne vezi, le golo okajeno zidovje in tudi to deloma poškodovano, je ostalo. Sredi poslopja bil je jeden oddelek pri tleh obokan le ta se je se ohranil, če tudi se se ne zna, bodo li stroji se za rabo, ali ne. Sreča, da je bilo vreme mirno. Nedaleč od predilnice stoji skladovišče napolnjeno z bombaževino. Naj bi bila burja, zgorelo bi bilo tudi to in uperilo hombaža za 350.000 gld. S težkim naporem obvaroval se je tudi oddelek, kjer stojita parna stroja. Požarna brama iz Viapose dospela je ob 1/2, kmalu za njo tudi ona iz St. Vida. Gasili ste pridno in omejili požar in za njuno celodnevno požrtvovano delovanje zaslужite vso čast in hvalo. — Vitanlo vprašanje nastane za marsikaterje, bodo se ti sezidala nova tvornica ali ne? Do 2000 gld. na teden je izplačevala ljudem in marsikaterje družina iz Ajdovščine, Sturije in okolice je dobivala tu svoj kruh. Beda bodo velika. Nekateri so že od mladosti vajeni le na delo v tvornici, za tako obljudeni kraj je delna na polju pač premalo in od drugod, kje bodo kaj zaslužka, katerega so do sedaj tako redno izplačanega dobili vsako soboto! — Dne 11. julija 1881. je bila predilnica zadnjih pogorela. Vendar je takrat zgorel le en del poslopja, tudi zidovje ni bilo tako poškodovano kakor sedaj. Zavarovana je bila pri „Assicurazioni generali“ v Trstu. Popoldne sta že despela dva bankinska inženirja, da pregledata škodo. Delničarji ne bodo kaj na zgubi, k večjemu jim odpadejo za nekaj mesecov obresti in zaslužek, občutili bodo pa tolikan več delavci, ker ti, če se tudi začne iz novega zidati, pred spomladajo ne morejo misliti, da bi se delo redno začelo. Ker je s predilnico v zvezki tudi barvarnica v Ajdovščini, zgube svoj zaslužek delavci tudi tam, ako družba vse popusti in morda v Trstu prenese svoje delovanje. Zato ni bil prazen strah, kajkočih se mater: Kaj bodo sedaj, kje bomo kruhu dobili za lačno družino?

Predilnica v Ajdovščini. Kakor poroča „Corr. di Gorizia“, namerujejo zgraditi delničarji novo predilnico v Ronkah, namesto da bi popravili pogorelo predilnico v Ajdovščini. Uzrok temu sklepu je baje ta, ker imajo Ronke ugodno železniško zvezo in pa ker ima družba že v Ronkah svojo tkalnicu in ker ima že tam za novo zgradbo potreben zemljišče. Ako je ta vest resnična, zadene bud udarec dosedanje ajdovske de-

lavce v sledi preselite predilnico. Delavcev bilo je okolo 500, ki so zaslužili na teden povprečno kakih 2500 gld. — Čujemo, da je ta novica neresnična. Predilnico zgradite na novo, a zgradba bo le pritična in vsled tega veliko obsežnejša, ker takó bo nevarnost predognjem manjša.

Vreme. — Sadno drevje je odvelo v suhem vremenu, da se smemo nadelati obilo sadja. Te dni smo dobili pa prepotrebeni dež, katerega so že hudo potrebovali travniki, vrti in spomladine setve. Danes je zopet lepo vreme, dasi ne kaže bili še povsem stanovitno.

Pevsko društvo v Sturiji priredi zadnjic preloženo veselico prihodnjo nedeljo 22. t. m. v dvorani društva „Edinstvo“ v Ajdovščini. Vspored: 1. Winkler: „V gaju“, veliki moski zbor. 2. Nedved-Gregorčič: „Sreča sirota“, samospes za soprano s spremljevanjem glasovira. 3. A. Jaklič: „Pevčeva spondašanka“, zbor z bariton-solo. 4. Kücken: „Barcarola“, dvozvezd za soprano in bas s spremljevanjem glasovira. Opereta „Tičnik“. Po končanem vsporedu prosta zabava s petjem. Začetek ob 1/2, uri zvečer. Ustop, k veselicu 30 kr., sedež 20 kr. K obilni vdežbi ujedno vabi. — Odbor.

Možka podružnica sv. C. in M. za Sežano in okolico bodo imela redni letni obični zbor v Sežani dne 22. aprila ob 4. pop. v prostorih g. R. Mahorčića s tem-le vsporedom: 1. Predsed, nagovor II. Porotilo blag. III. Porotilo tajnikovo. IV. Volitev novega odbora. V. Volitev odpoklicave k veliki skupščini. VI. Razni predlogi.

Podružnica sv. Cirilla in Metoda v Semčasu vabi k letnemu zboru, ki bo v sobotni bralnem društva dne 22. aprila 1894. ob 3. popoldne z navadnim dnevnim redom.

Izv. Grča
prvomestnik.

Katoliškemu pevskemu in bralnemu društvu „Slovenska zveza“ v Št. Petru pri Gorici so došla pravila od strani polit. oblastev potrjena.

Prvi obični zbor tega društva bo 29. t. m. ob 5. uri popoldne v gostilni g. Mervica.

V Sv. Križu pri Nabrežini „Lega“ vendarle otvoril svojo solo, za katero je že dolgo časa pripravljeno novo posloplje. Zbognumi so skupaj celih 16 otrok. Ko otvorijo solo, pride pri šolskem posloplju bajč veliko ljudsko veselico s plesom brez vstopnine. Na tak način se nadelajo velike udeležbe, da bodo potem bolnali po svetu o velikanski italijansko-narodni slavnosti in o prijubljenosti „Lega“ v Sv. Križu. — Iz Gorice in iz Trsta pojde tukajkaj bajč vse „Legina“ za lega. Slovenčni pozor!

Iz Lokve piše nekdo „Edinstvo“: V sredo dne 11. t. m. peljali sem se z svojim prijateljem na Rakek. Na postaji v Divači sem zahteval pri blagajni seveda v slovenskem jeziku: „Prosim listek tretjega razreda za postni vlak na Rakek!“ Pri blagajni je bil mlad uradnik, ki je na mojo zahtevo odgovoril sledcev: „Ich verstehen nicht, was das heisst; tretji razred!“ Ker pa je na mojo opetovanjo zahtevanje odgovoril istotako, sem mi dejal v nemškem jeziku: „Das geht mich gar nichts an, da Sie das Slovenische können müssen!“ Na to mojo opazko je odgovoril razumljivo: „Wo haben Sie den „Manier“ gelehrt?“ Hotel sem se pritožil pri načelniku postaje radi vedenja tega uradnika, ali ni ga bilo v pisarni. Zato se tem potem obračam do gosp. načelnika, da poskrbi, da se bode se slovenskimi strankami postopalo malo drugače.

Iz Podmeleca. — V Borovnici, podmelški soščki, gorelo je v sredo 4. t. m. Pogorela je 1 hiša, 2 stoga, 2 hleva in 1 sadna sušilnica. Le prihitelem Seljanom in Podmelečanom se je zahvaliti, da ni bilo hujše nesreče. Nekateri možki in ženske zasluzijo posebne pohvale, a od strani banke „Slovavije“ tudi primerne nagrade. Preteklo sredo naš je zopet strašil ogenj. No, gorela je le ruša. Podmelečani.... vodovod!

† **Ivan Tomšič.** Dne 17. t. m. predpoludne umrl je v Ljubljani urednik „Vrtec“, pisatelj in učitelj na c. kr. vadnici, g. Ivan Tomšič. Pokojnik pridobil si je velike zasluge kot pisatelj za slovensko mladino, kajti poleg v „Vrtecu“ v dolgi dobi 24 let objavljenih

poučnih sestavkov, spisal je več knjig za mladino. S tem že dokazal je iskreno svojo ljubezen do svojega rodu in nemavno marljivost; za njim torej mora žalovati ves narod slovenski. Njegovi učenci pa so izgubili v pokojniku blagega učitelja in očetovskega prijatelja. Bodu mu lahka zemlja, katero je tolkanj ljubil!

„**Mestna hraničarska ljudljanska**“ je izdala račun za četrto upravno leto 1893.; iz njega se prepričamo, da ta narodni dežurni zavod napredu e s takó hitrimi koraki, da se moramo od sreč veseliti in le častiliti zastopu bele Ljubljane, ki je zavod ustanovil. Denarno gibanje v celém letu je doseglo skorje ogromno sveto 8 milijonov gld. Ako je hraničarska v četrtem letu dosegla tak uspeh, kakošen bo se le za 10 ali za 20 let! — Zanimivo je, da oba glavna uradnika, ki sta duša tega zavoda, sta naše rojka iz Kobarida, namreč tajnik g. Janez Hrast in blačnjak g. Ivan Kranjec.

„**Družba sv. Mohorja**“ je letos naredila zopet nepridakovano velik napredek. Kar 9000 udov je letos dobila več od lani. To je napredek, kateri mora s ponosom napolnit vsako slovensko srce. — Nova družbina palaca, kras celovskega mesta, je skorje povsem dogovorjena. Slovenski narod se z opravljencem ponosom veseli dneva, ko bo slovensko otvorjena. — V kratkem bodo prenašali v njo družbino tiskarno.

Program delovanju poslanske zbornice. Grof Hohenwart je prijavil članom svojega kluba, da pridejo neposredno pred posvetovanjem o trgovinskem ministerstvu v razpravo postavi o lokalnih železnicah in tržaških javnih skladisih ter trgovinskih pogodbah z Španijo in Rumunijo. Pred finančnim ministerstvom pa vajutne predlage. Koncem prihodnjega meseca so odloži državni zbor in se snidejo delegacije.

Kučljevnost. — Izšel je 10. šestek Wolfovega „Slovensko-nemškega slovarja“, ki primika na 5 tiskovnih polah besedno gradivo od oaza do ognjevrske. — Vsak šestek tega velikega slovarja stane 50 kr. — Tisk se prav krasno v „Katoliški tiskarni“ v Ljubljani.

Romanje na sv. Goro. — Katoliška družba v Gorici sklenila je pri svojem običnem zboru dne 16. t. m. da pridej dne 7. maja t. l. slovensko romanje na sv. Goro v proslavo 500-letnice tega svetišča. Spreved odrine omenjenega dne ob 4. uri z

48 Cerkljanov pred sodiščem.

Našim častitim čitateljem je pač dobro znan boj, ki se je že nekaj let vršil in se deloma še vedno vrši v nekaterih županijah na Tolminskem proti občinskemu gospodarstvu, ki se je bilo ukoreninilo tekom mnogih let takoj močno, da ga ni bilo lahko odpraviti in nadomestiti z novim, boljšim v vsakem pogledu.

Nov veter, ki je začel pihati v nekaterih občinah, je prav blagodejno uplival na vse javno življenje, da smo ga morali le z veseljem pozdravljati ter v vsestranski blagor našega ljudstva tudi podpirati, kolikor so pripuščale naše moći.

Tudi v županiji cerkljanski, ki je ena največjih v deželi, zapihljal je neki zoper veter dolgoletnemu gospodarstvu župana Podobnika in njegovih prvržencev. Ta boj je našim čitateljem dobro znan iz raznih dopisov, katere smo o svojem času objavljali iz Cerkna. Star ali Podobnikova stranka je dobila pridevek „črna“, nova stranka pa „beli“; takoj se še danes ločite druga od druge.

Oba stranki sta se z vsemi močmi pripravljale na občinske volitve pred dveimi leti. Ze pred volitvami sta stranki prišli večkrat do rečnih prepirov in celo pretegov; ob času volitev so imeli pa uprav viharne dneve v prijaznem Cerknu. Ali tudi po dokončanih volitvah, pri katerih so večinoma zmagali „črni“, se niso polegla nasprotja, marveč razpor trajal se dandanes in bo trpel toliko časa, dokler ena ali druga stranka populacija ne podleže.

„Beli“ so opazovali ves čas tega domačega boja, da e. kr. orožniki so naklonjeni „črni“; iz raznih slučajev so prišli celo do prepričanja, da orožniki agitirajo za „črne“ kjer je le mogoče in da sploh z „belimi“ postopajo veliko ostreje nego s „črni“. Dr. Stanič predlagal, naj se določi, kateri podpis so svojeročni in kateri Cerkljani so se le podkrižati.

Predsednik pregleda podpis in izjavlja, da večina podpisov je svojeročnih, križi so pa potrjeni po pričah. Dr. Stanič izjavlja, da več krizev ni svojeročnih, marveč da so določeni dali dovoljenje za podpis prednju je bila pritožba sposana.

Predsednik, prečita izjavo Blaža Korena, ki pravi, da je pritožbo sam podkrižal, ko mu je bila raztolmačena vsebina.

Prečitalo se začetni uradni spisi in označijo se dnevi, kdaj so bile zatožencem vročene pozivnice. Določi se, da pred 3. junijem ni bil nihče pozvan k sodišču, večina pa veliko pozneje, nekateri pa se le oktobra, novembra in celo decembra l. 1892.

Dr. Stanič izjavlja, da si pridržuje pravico, stavit predlog, kateri zapisniki naj se doslovno prečitalo. Za zdaj naj se pa le nadaljuje v čitanju sodnih spisov, kar je namenjeno, da bodo imeli gospodje sodniki jašen pregled cele pravde.

Državnega pravdnika namestnik izjavlja, da nima niti profi predlogu zagovornika.

Prečita se kratek posnetek tega, kar so zatoženci ali pred izjavljali pri uvodni preiskavi ali glavni, zpravi prve instance v Cerknici; prečita se tudi dopis iz Cerkna v „Soči“, ki je ostre bicat cerkljanske razmere in tudi pristransko vedenje nekaterih tamožnjih orožnikov. — Ker je vse dokazno gradivo prislo itak tudi pri obravnavi v drugi instance na vrsto, pustimo za zdaj vse to gradivo in se povrnemo k njeni zdolaj, kar je prislo na vrsto pri tej vskljeni obravnavi.

Na to se je prečitala razsodba prve instance, ki nam je že znana. Imen vseh obsojenec ne bomo navajali; le toliko rečemo, da to so vsi odlični možje nove ali „beli“ stranke, ki so se borili proti Podobnikovemu gospodarstvu v obširni županji cerkljanski.

Dr. Stanič izjavlja, da vsa ta pravda je tako obsežna, gradivo pa uprav ogromno. A da bo gg. sodnikom vse jasno, da dobé popolen pregled, predloga, da bi se doslovno prečitalo izpovedi vsaj nekolikih zatožcev in prič. Imenuje kakih 20 zatožencev in 19 prič.

Dr. pravnik se upira temu predlogu, češ, to bi nič ne koristilo, ker smo slišali že kratke posnetek vseh važnejših izjav, ki govorijo za obtožence ali proti njim.

Predsednik pravi, da zagovornik ne predlagal, naj se prečitalo vse zapisniki, marveč le toliko, kolikor je to potrebno.

Dr. Stanič pravi, da upor od strani državnega pravdnika ni ne postaven ne oportun. Vse priče bi morale prav za prav priti osebno k obravnavi, kar bi prizadejalo pa preognom stroškov bodisi državi ali zatožencem. Tako predloga v vsestransko korist, naj se prečitalo le nekateri zapisniki prve instance. — Dalje pravi, da obtoženci so podali pismeno ulogo, s katero so prosili, naj bi se izprosili od orožniškega poveljstva v Trstu neki spisi, ki so v ozki dotiki z našo

Cela pravda, v prvi instanci pri e. kr. okrajem sodišču v Cerknu se je vlekla silno na dolgo. Le obtožec je bilo 48 in ti so imeli še celo vrsto drugih prič; preslišavanju ni hotelo biti ni konca ni kraja. Zatožence je zastopal g. dr. Jos. Stanič iz Tolmina. Ali konec obravnave je bil tak, da je bil en Cerkljan obsojen na Ščedriov petorica na en mesec, vse dragi pa na 14 dnij.

Proti tej razsodbi podali so obsojeni vsklic, vsled katerega se je vrsila obravnava pri e. kr. okrožnem sodišču v Gorici pretekli ponедeljek 16. t. m.

* * *

Sodnemu dvoru je predsedoval gospod svetnik Schmarda, prisedniki pa gg. svetnik Gironcoli ter pristava Dell'Ara in Musina. Državno pravdinstvo je zastopal Zörrer; zapisnikar avskultant g. Devetak. — Zatožence je zagovarjal g. dr. Jos. Stanič iz Tolmina. — Navzoči so le štirje obsojeni.

Tako pri začetku predloga zagovornik dr. Stanič, naj se obravnava vrši v slovenskem jeziku, ker vse obsojeni so Slovenci in ne znajo italijanskega jezika. Predsednik je brez ugovora v to privolil in potem celo obravnava vodil v slovenskem jeziku, a takó lepo, stvarno in mirno, da smo bili vse kar najugodnejše presecene.

Predsednik izpraša generalije navzočih štirih Cerkljanov. Potem prečita znano pritožbo Cerkljanov na e. kr. orožniško poveljstvo v Trst.

Dr. Stanič predlagal, naj se določi, kateri podpis so svojeročni in kateri Cerkljani so se le podkrižati.

Predsednik pregleda podpise in izjavlja, da večina podpisov je svojeročnih, križi so pa potrjeni po pričah.

Dr. Stanič izjavlja, da več krizev ni svojeročnih, marveč da so določeni dali dovoljenje za podpis prednju je bila pritožba sposana.

Predsednik, prečita izjavo Blaža Korena, ki pravi, da je pritožbo sam podkrižal, ko mu je bila raztolmačena vsebina.

Prečitalo se začetni uradni spisi in označijo se dnevi, kdaj so bile zatožencem vročene pozivnice. Določi se, da pred 3. junijem ni bil nihče pozvan k sodišču, večina pa veliko pozneje, nekateri pa se le oktobra, novembra in celo decembra l. 1892.

Dr. Stanič izjavlja, da si pridržuje pravico, stavit predlog, kateri zapisniki naj se doslovno prečitalo. Za zdaj naj se pa le nadaljuje v čitanju sodnih spisov, kar je namenjeno, da bodo imeli gospodje sodniki jašen pregled cele pravde.

Državnega pravdnika namestnik izjavlja, da nima niti profi predlogu zagovornika.

Prečita se kratek posnetek tega, kar so zatoženci ali pred izjavljali pri uvodni preiskavi ali glavni, zpravi prve instance v Cerknici; prečita se tudi dopis iz Cerkna v „Soči“, ki je ostre bicat cerkljanske razmere in tudi pristransko vedenje nekaterih tamožnjih orožnikov. — Ker je vse dokazno gradivo prislo itak tudi pri obravnavi v drugi instance na vrsto, pustimo za zdaj vse to gradivo in se povrnemo k njeni zdolaj, kar je prislo na vrsto pri tej vskljeni obravnavi.

Na to se je prečitala razsodba prve instance, ki nam je že znana. Imen vseh obsojenec ne bomo navajali; le toliko rečemo, da to so vsi odlični možje nove ali „beli“ stranke, ki so se borili proti Podobnikovemu gospodarstvu v obširni županji cerkljanski.

Dr. Stanič izjavlja, da vsa ta pravda je tako obsežna, gradivo pa uprav ogromno. A da bo gg. sodnikom vse jasno, da dobé popolen pregled, predloga, da bi se doslovno prečitalo izpovedi vsaj nekolikih zatožcev in prič. Imenuje kakih 20 zatožencev in 19 prič.

Dr. pravnik se upira temu predlogu, češ, to bi nič ne koristilo, ker smo slišali že kratke posnetek vseh važnejših izjav, ki govorijo za obtožence ali proti njim.

Predsednik pravi, da zagovornik ne predlagal, naj se prečitalo vse zapisniki, marveč le toliko, kolikor je to potrebno.

Dr. Stanič pravi, da upor od strani državnega pravdnika ni ne postaven ne oportun. Vse priče bi morale prav za prav priti osebno k obravnavi, kar bi prizadejalo pa preognom stroškov bodisi državi ali zatožencem. Tako predloga v vsestransko korist, naj se prečitalo le nekateri zapisniki prve instance. — Dalje pravi, da obtoženci so podali pismeno ulogo, s katero so prosili, naj bi se izprosili od orožniškega poveljstva v Trstu neki spisi, ki so v ozki dotiki z našo

pravdo. Iz tistih spisov bi se namreč sprevidelo, da sodeležni cerkljanski orožniki so bili ostro kaznovani. — Ta predlog obtožec utemeljuje zagovornik bolj obširno. Pravi, da orožniški postajevodja Skerl je v svojih izjavah v nasprotju s 6 pričami; zakaj naj bi se Skerl samemu verjelo vse do zadnje pike, šestim zapriseženim pričam pa ničesa? Skerl niti ni mogel drugače govoriti, kakor je govoril, ker pravi obtožec je bil s početka on in njegovi tovariši. Orožnik Lapanja je v nasprotju z dvema pričama, oroz. Perie pa ena z 8 pričami: Kdo je govoril resnico? Trije orožniki ali 16 prič?! Zato je predlog, naj se izprosijo omenjeni spisi, povsem utemeljen. — Dalje predloga, naj se preslišita dve novi priči, ki boste dokazovali iz raznih slučajev, kakó so orožniki strankarski postopali, agitirali za „črne“ in pri volitvi celo volilne listke zamenjevali. Ena priča je tu navzoča, druge pa ni.

Dr. pravnik se upira vsem predlogom zagovornikov. Kar se tiče tistih uradnih spisov, zagovornik sam izraža le sum, da je v njih nekaj obtežjujočega za orožnike. Vrh tega ni verjetno, da bi jih vojna oblast izročila, ker kazensko postopanje tamkaj je tajno; zato ni upati, da bi jih bilo mogoče dobiti za raho pri javni kazenski obravnavi.

Sodni dvor odide na posvetovanje in za pol ure se vrne. Predsednik naznani, da sodni dvor je ugodil prvemu delu Staničevega predloga, naj se prečitalo vse označeni zapisniki; ni pa ugodil predlogu, da bi se izpovabilo tisti uradni spisi od vojne oblasti; dalje je ugodil, naj se presliši navzoča priča Ivan Kosmač.

Ker je zapisnikov, ki naj bi se prečitali, cel kup, poklicne predsednik se avskultanta g. Jos. Fona na pomoč. Začne se s čitanjem teh zapisnikov.

Obt. Jakob Bevk pravi, da je prostovoljno podpisal pritožbo na orožniško poveljstvo, ker je prepričan o strankarskem ravnanju cerkljanskih orožnikov. Podpisal je pa zato, da bi se vendar že enkrat naredil v občini mir. O takem strankarsku orožnikov navaja slednje dokaze:

Pustni ponedeljek zvečer je bil v krēmi Kobalovi; notri je vstopil Andrej Kosmač, rekoč, da je bil na cesti pobil. Kmalu vstopi Matevž Toskan, ki je bil tudi potolčen. Na to je Bevk plačal in hotel domov. Tik hleva pri gostilni je opazil, da se plazi neki človek; ustrašil se ga je. Ali kdo je to bil? Nihče drugi nego orožnik Perie, ki je bil tamkaj skrit. To je naredilo manj utis, da se je Perie nalašč skril, ker napadovali so bili „črni“, pač pa je naju podil domov, dasi je videl, da sva nočna čuvaja.

Eden orožnik se je peljal s pošto. Voz se je prekučil in pobila sta se neki Abram in njegov sinček. Orožnik je pa ves dogodek zamoleč, ker postar je glava „črnih“. — Padobnik.

Dr. Stanič predlagal, naj se prečita razsodba prve instance brez razlogov, da bo gg. sodnikom jasno, da katerih dejanj so bili Cerkljani obsojeni. — To se zgodi. — Čitajo se dalje zapisniki.

Obtož. Peter Bevk pravi, da je pričo podpisal, ker je bilo potrebno, narediti mir in red v občini. Velikokrat so se prigordili nemiri in pretepi, v katerih so se orožniki pristranski vedli, kar je nemire le pospeševalo. Take odnosnje je bilo treba odpraviti in to je bil namen tisti pritožbi. — Ko je bil nastal pretep pred krēmi Andreja Kobala, prisli so bili razsajači iz „črne“ krēme Rojeve. Vsled tega sta šla on in Kosmač Anton k županu, naj bi zahaprej zabranil take do-goodke. A župan je povedal, da je bil v krēmi pri Rojeu tuči on in pa eden orožnik; kakega zagotovila za boljši red pa ni hotel dati. Vsi „beli“ so bili nejedoljni, da je orožnik v Rojevi gostilni molčal k vsemu, kar so gestje iz iste krēme delali zunaj pred Kobalom. — Tudi pri poboju pred Obidovo krēmo ni bilo poleg nujednega orožnika. To je vse pristaše „bela“ močno jezilo, ker prepričani so bili, da orožnik nalašč ni tamkaj, kjer so „beli“ pobiti. — Postajevodja Skerl je drugi dan dejal, da ranjenec je bil sam krv, ako so ga „črni“ natepli. — Slišal je, kakó so pristaši „črnih“ streljali z dinamiton, a orož-

nikov ni bilo poleg, dasi so morali streljane slišati. — Slišal je praviti, da so orožniki pri volitvi agitirali za „črne“ in listke menjavali — Pripoveduje kakor prejšnji, kakó je bil oroz. Peric skrit, da ni prisel k poboju. — Dalje pripoveduje, da v Cerknu je nastala med otroci nalezljiva bolezen davica. Orožniki so ukazovali umrle otroke „belih“ takoj odnašati v mrtvašnico, dočim so otroki „črnih“ pustili tudi 48 ur v hiši.

Obt. Kosmač Anton potrdi več rečij enako Jakobu Bevk. Pravi, da pustni terek je Andr. Obid pobil Andreja Kosmača na cesti; nastal je velik sum, a žandarmi ni bilo bližu, kar smatra za strankarsko. — Zaradi je uprašal obč. babico Rozalijo Bevk, ali je „bela“ ali „črne stranke“. — Omenja znani oster dopis v „Soči“, na kateri so žandarji mlečali.

Obt. Kosmač Anton starš je tudi podpisal pritožbo, da bi prisli do miru in reda. Človek „bela“ stranke ni bil nikdar varen pred izvajanjem starih. — Pripoveduje o napadu „črnih“ na „bela“ pred Rojevo goštilino, v kateri sta bila tudi župan in en orožnik, ki se nista zgnila. On in Peter Bevk sta šla k županu, a s kakim uspehom, smo slišali zgoraj. Ker pomoči ni hotelo biti od nikoder, so sklenili, poslati znano pritožbo. — Pripoveduje, da več „bela“ je bilo pred krēmo Pavletovo; gospodur je grozno razsajal, ne da bi bil orožnik knj storil; vsled tega je nastal pozneje pretep, ki je bil zlostne nasledke. — Pri volitvi starščinstva je prisel Jože Moškat prece opit: orožnika ga nista postila v volilno sobo. Ko sta pa dozvala, da Moškat je pristaš stare stranke, sta ga takoj postila noter. Moškat je kričal: „Kaj mi bodo tak spiepli noter branili; sepi prehodil več sveta kot sta ga ona videla“. — Pripoveduje, kakó je oroz. Perie agitiral za staro stranko. — O dinamitu pripoveduje, kakor smo že slišali. — Postajevodja Sker se je proti Jerebu Petru izrekel za „črne“. — Pripoveduje kakó so se žandarji bili, ko so izvedeli, da je bila pritožba odposlana. Izgovarjali so se na vse možne načine. Perie je celo prosil „bela“, naj bi ga pri morebitnem preiskavi preveč ne „zašmirali“. Kosmač noče skodovati nikomur teh orožnikov; le tolko želi, da bi bili prestavljeni.

Čita se zapisnik nekega drugega obtožence, ki pa ne pove nič novega.

Obt. Peter Jereb je tudi podpisal pritožbo, da bi se enkrat naredil mir v občini. On je brivec. Ko je nekdaj bril postajevodjo Skerl, dejal mu je: „Za en sam strel z dinamitom sem dobil 2 dni zapora. Ko so pa vozili bilo Karlu Mavriju (enemu glavnemu vodji „črnih“), ustrelili so pred nosom žandarmerije 6 krat z dinamiton, a ni se niti zgodilo“. Skerl je pa odgovoril: „Ali mar mislite, da bom s čvljari in krojači držal, ako ne z možmi?“ (Prvi so „bela“, a možje so „črni“!) To je obtožec smatral za strankarsko.

Obt. Franc Pirih je podpisal pritožbo, ker je prepričan, da orožniki so strankarski. Videl je, kako sta orožniki

Obt. Anton Gater je podpisal pritožbo, ker v občini ni miru, ko orožniki „drže“ z nemirneži od stare stranke. Pové ta-le slučaj: „Črni“ Luka Jurman mu je razbil vrata in se njega poskodoval na telesu. To sta prišla pogledat orožnik Peric in mesto Skerl začasni vodja Pečenka. Peric je dejal: „Kaj je to, to ni nič!“ Ali nepristranski orožnik Pečenko se je uprl tej Pericevi trditi, češ, to je nekaj, ne pa nič! Na to je dejal Peric: „Te proklete volitve!“ — Ko so bili „črni“ začeli prelep pred Kobalovo krémou, ostali so „beli“ do 10. zvečer v krémou, ker niso hoteli iti ven, da ne bo še hujše. On je šel prvi ven in dobil od nekoga krepko po glavi. Dasi je bil „šunder“ velik, orožnika ni bilo blizu, kajti razsajati so bili od „črne“ stranke.

Drugi zatoženec (ime smo preslišali) pripoveduje, kako je pri njem orožnik agitoval za Podobnika, češ, volite Podobnika saj je dober mož. — Pripoveduje slučaj radi davice, kajti smo že slišali. — Orožniki se družijo z najhujšimi prepirljivci stare stranke.

Obtož. Franc Peteren izjavlja, da orožniki so pristranski. — V Jurmanovi krémou so bili sami „beli“. Prišel je Podobnikov hlapcer in začel razsajati. — Navzoči orožnik ni niti storil hlapcer, pač pa je podil „bele“ iz gostilne. To je „bele“ takó razjarišlo, da so začeli ostro obsojati orožnike. Kaj je rekel Kobal, povemo natančneje niže.

Obtož. Franc Močnik tudi pripoveduje razne slučaje, ki dokazujejo strankarstvo orožnikov. Važen se nam vidi ta: Orožnik Lapanje je šel oborožen v službo. Nekdo „črni“ ga ustavi z porogljivim: „Halt, wer da!“ Lapanja se je le posmehnil in šel naprej.

Nekaj izpovedij drugih obtožencev smo izpustili, ker več ali manj pride vse pri drugih prilikah na vrsto. Ker je bila že 1. popoldne, preloži predsednik nadaljevanje na 4. uro popoldne.

Točno ob 4. se je obravnavava nadaljevala.

Obtož. Anton Erjavec se je sam večkrat prepričal o strankarstvu orožnikov. Nekoč po volitvah je govoril s postajevodjo Skerlom, ki je zadovoljno dejal: „Naša, naša stranka je zmaga!“ — Pred volitvam je bil Erjavec pri Špilk na Bukovem; govorili so o volitvah: Skerl je dejal: „Najbolje bo, če ostanejo „stari“, ki so „fejs“ možje“. Tudi Podobnika je močno hvalil. — Ko so bile prve volitve uničene, agitoval je orožnik Peric za „črne“, češ: „Kaj hočete z dimnikarjem, krojačem in čevljarem, stari so „fejs“ možje, z njimi držte!“ — Ko smo poslali pritožbo v Trst, so se orožniki močno bali. Orožnik Katolnik je dejal Erjavec: „Ako bo kaka preiskava, prizanesite meni: — ukaze sem moral izvršiti!“ — To je Erjavec se najbolj prepričal o pristransosti orožnikov.

Obtož. Avgušt Rojic pripoveduje bolj natančno o slučaju, ko sta bila 1. marca 1892. z Jakobom Bevkom za ponočna čuvanja. Prišla sta iz krème dva „črna“, ki sta upila nad čuvajema: „Marš spat!“ Rojic je dejal: „Midva ne, ker vahlav!“ V tem prepiru je prišel postajevodja Skerl, ki je zgrabil Rojca za prsi rekoč: „Te že poznam, kak tič si ti!“ Torej zgrabil je ponočnega čuvaja, dočim je pustil v miru una dva razsajaca.

Priča Franc Gantar je slišal med volitvami govorili Jakoba Bevka: „Čudno je, en zadar je vzel nekemu volilcu listek in mu dal drugega“. — Videl je gori omenjeni slučaj med Moškom in Svetičcem, kar je tudi njemu vslilo prepričanje o pristransosti orožnikov.

Priča Mihal Bevk potrdi slučaj z volilnim listkom, kakor zgornji.

Priča Florjan Mezek tudi povleči, da je orožnik nekemu volilcu zamenjal listek.

Priča Marija Bevk tudi potrdi enak slučaj.

Priča Ivan Kosmač pravi, da je bil pred volitvami v hiši brata Petra. Tam je bil tudi orožnik Peric, ki je uprasal: „No, katerga pa mislite narediti za župana?“ Kosmač je dejal: „Eni mislimo na Sedejo, drugi na Tuščarja“. Peric pa odvrne: „A kaj! Se dej je dober za vole in konje upregat, Tuščar pa se svojih poslov ne more opravljati. Podobnik res vsega ne naredi v najboljšem redu, zato imá pa šum toliko boljšo glavico“. — To je smatral kot agitacijo za Podobnika proti „beli“ stranki.

Priča Andrej Gantar je bil poleg,

ko sta Peric in Pečenko pregledovala škodo pri Antonu Gaterju. Potrdi, kakor je ta zgoraj povedal.

Priča Frančiška Peteren je bila poleg, ko se je vrnil preprič, kakor je prej povedal že Franc Peteren. Slišala je, kako je Kobal Franc rekel Skerlu: „Za stranko držite, le po lumperiji delate, vsa žendarmerija pri nas ni nje vredna“. Skerl je grozil, da pojde Kobala tožiti, a ta je dejal: „Le pojrite le, kar sem rekel, pri tem ostanem“. In celo podprt je okoli stojec, naj bodo za pričo o tem, kar je govoril. Skerl pa ni šel tožiti, ker se je bal.

Priča Franc Jereb tudi potrdi gornej dogodek.

Priča Lovrenc Orta je slišal znano streljanje z dinamitom. Izključuje, da bi se bilo streljalo z možnarjem, ker ti se v rokah ne zazigajo, pač pa dinamit, ki se potem vrže od sebe. Streljanje je Skerl slišal in videl, a nič ni storil. Se le pozneje je poslal deklo, da je streljale opozorila, naj nikar dalje ne strelja. Ker se je tako streljanje vršilo blizu slavnatih streh, moga bi se pripeljati kaka nesreča.

Priča Franc Selak spričuje o streljanju enako prejnjemu z dostavkom, da strel bi bil prav lahko zadel celo njega, ako bi se bit le par korako zakasnil, ko je šel tam vimo.

Zaslisi se priča Ivan Kosmač, ki prispeže. Med volitvami sta bila orožnik. Skerl in Peric v službi. Zbirala sta bolj revne volilice stare stranke v gostilni Pavla Obida. Skerl je dejal: „To je dobro za nas, da so ti volilci skupaj“. Volilice „kele“ stranke sta pa razganjala, češ, domov naj gredó, kaj bodo tam postopali. — Videl je, ko je orožnik delil volilne listke. — Skerl je prišel iz volilne sobe in naročil priči, naj gre v šolo po učitelje, da pridejo volit (namreč za „črne“). — Priča je popolnoma uverjena, da orožniki so strankarsko postopali med volitvami v prid stare stranke.

S tem je bilo preslišavanje zaključeno. Sodni dvor odide na posvetovanje. Ko se vrne, izjavi predsednik, da dokaznega gradiva je pač toliko nakopičenega, da ni treba preslišati še druge predlagane priče.

Na to se prečita cela razsodba prve instance z razlogi vred. V razlogih se pobijajo vse točke znane pritožbe Cerkljanih in vsi razlogi obtožencev ali prič, s katerimi so hoteli utemeljiti opravičenost iste pritožbe.

Na to se prečita vsklic obsojencev proti tej razsodbi. Ker je zagovornik dr. Stanislav včine svojih razlogov proti prvi razsodbi navajal tudi v svojem zagovoru, podamo raje ta zagovor nekoliko bolj obširno.

S tem je bila razprava zaključena in besedo dobi zagovornik

dr. Stanislav,

ki prav obširno in vsestransko zanimivo zagovarja obtožence. Iz njegovega govora povzamemo sledeče bolj važne točke.

Če zakon varuje čast pojedincev ali celih stanov bolj nego kakih drugih, so v to posebni razlogi. Zato morajo pa taki varovanci tudi sami svojo čast bolje varovati in je nikdar ne omadeževati. V čast orožništva moram reči, da se res dostenjno, vzgledno vede; izjeme so redke in pritožbe v tem oziru so redka prikazen. Danes se nam je žalibog pečati s tako izjemo.

Znano je, da na Tolminskem veje neki dobrdejen veter, ki čisti ozračje tega, kar se je nečistega v teku časa nabralo v njem, ki odstranjuje one živje, kateri neblagodejno uplivajo na ljudstvo. Ni moj namen, da bi preiskoval, od kod to priča.

Tudi na Cerkljanskem se je bil pričel rezek boj proti takim življem. Ali uprav v takih viharnih časih je potrebno, da so orožniki previdni in aktivi ter da se vsemu izogibajo, kar bi kazalo kako nepristransost. Toda baš danes se nam je baviti z izjemo, da se je orožništvo vedlo netaktno in s tem dalo povod tej neprjetni kazenski pravdi.

Na to začne dokazovati na podlagi raznih postavnih določb, da je pravda bila prepozno naperjena, ko je razjaljenje bilo že zastaran. Pritožba je bila odposljana prve dni marca 1892., prva pozivnica pa je prišla v roke obtožencev še le 3. junija, druge pa veliko pozneje in nekatere še le oktobra, novembra in decembra. Ker tej pravnih razpravi sodišče ni pritrđilo, je ne bomo natančneje omenjali.

Dalje navaja razne napake obtožnice in pravi, da prave obtožnice prav za prav

niti in ker ne obsegata predloga, radi katerih žaljivih besed naj se kazenski postopek proti Cerkljaniom, ne radi zaradi zločina, marveč le radi varnosti časti. Ali v takem slučaju ima drž. pravništvo pravico postopati le na predlog žaljencev. Tu se je pa drž. prav. močno pregrešilo, ker je postopalo le svojevoljno, ne pa na na predlog tistih, ki so bili žaljeni. Prav gotovo je, da orožniki niso prosili drž. prav., naj tozi v njihovem imenu.

Orožniki niso nikaka javna oblast, katero bi moglo drž. prav. svojevoljno braniti in v njenem imenu tožiti. Orožniki so le izvrševalci ukazov raznih oblastnih. K večjemu jih moramo vrstiti v samostojen oddel k cesarske vojske, kar dokazuje njihova povsem vojaška uredba in tudi oknost, da spadajo oni pred vojaška sodišča. Da je to res, dokazuje tudi razsodba najvišjega sodišča z dne 26. aprila 1894. st. 3753., ki pravi, da orožništvo je del c. kr. vojske; a za varovanje njegove časti potom sodnega pregonjanja je treba dovoljenja ministra deželne obrambe. Ali drž. prav. ni imelo takega dovoljenja, da sme tožiti Cerkljane za c. kr. orožnike, a to je conditio sine qua non, brez katerega drž. prav. ne sme nikdar podati kakve podobne obtožnice. Vse kazensko postopanje proti 48 Cerkljaniom je torej protipostavljeno in neveljavno. Zato se zagovornik nadaja, da sodišče že iz tega razloga razveljavlja razsodbo prve instance.

Vendar se moram spustiti tudi v stvarno razmotrivanje. Obtoženci so pravoveljavno dokazali vse, kar so bistvenega trdili v svoji pritožbi. Vedeli pa je treba, da je pritožba spisana v jeziku, katerega skoro nikje podpisanih Cerkljanih ne razume. Pritoževalci so jasno povedali, da niso imeli namena, kaj žaliti, ampak le pripometi v to, da se naredi v občini mir in red. Misliš so to najbolje doseči takó, da se pritožijo na višjo oblastnino. — Spisovalce pritožbe gotovo ni stukovnjak v tem oziru, a hotel je pokazati vso svojo nerenost v nemščini. Zato treba izraze v pritožbi vse drugače, milje tohmičati. Ako se to storii, izgubi glavna ost obtožnice svoje željo. — Kaj so obtoženci hoteli doseči, so sami jasno povedali; a gotovo je, da njih ne razume, kaj značijo besede „Vorsech und isten“ kakoj stvari, kar se tu podlika orožnikom.

V stvarnem oziru moramo se marsičemu protiviti, kar je prvi sodnik kot dogmat sprejel. Nikakor namreč ni smeti one pritožbe pristeti med take spise, ki se dolje razsirajo nego navadna zasebna pisma. Pritožba je bila poslana po posti eni sami oblastniji, kateri edino je bila namenjena.

Obtoženci so pa povsem dognali dokaz resnice — in se nekaj več, nego jim je potreba. Pritožbo je že obtožnica razdelila na tri dele. Oglejmo si jih.

Obtoženci so jasno dokazali, kar so trdili v prvem delu, namreč, da orožniki so se strankarski obnasali. Ne bom navajal soglasnih izpovedij obtožencev, dasi jim gre vsaj toliko vere, kolikor orožnikom. Obtoženci niso v svojih izpovedih z nikomur v navskriju, niti med seboj, niti s pričami, dočim so orožniki v navskriju med seboj in s celo vrsto veljavnih prič. Ali moremo enemu samemu orožniku več verjeti nego mnogim drugim pričam? Ako so prislegli orožniki, prislegle so tudi priče, ki so vseskozi ugledne in poštene osebe. Orožnik Lapanje je v navskriju z 2 pričama, postajevodja Skerl s šestimi, Peric pa celo z osmimi pričami. Kdo je pričal prav in kdo krivo? — Premlno pravi, da bi bilo dvomiti o njih spričevanju. Vse drugače je pri orožnikih, ki so bili pravi zatožnici in jim je šlo za kožo, ako obtoženi Cerkljani znagajo.

Na to začne navajati prenogene slučaje, kakor so orožniki kazali neko strankarstvo v prid „črnim“ proti „belim“. Te slučaje poznamo že iz zaslišavanja obtožencev in prič. Navaja, kako je Skerl postopal proti nočnim čuvajem, mesto proti „črnim“ razsajalcem. Navaja dogodek v Jurmanovi krémou, kjer so orožniki napadovalce pustili v miru, dočim so napadence gonili iz krème. Navaja več drugih slučajev.

Posebno važnost pripisuje dogodku, ko se je posta prekucnila. Vožil je sam Podobnik. Na vozu so bili Abram, njegov sinček in orožnik. Vož se je prekucnil in Abram ter njegov sin sta bila hudo pobita. Ali orožnik vsega tega ni naznani sodišču, kakor je bila njegova dolžnost, pač pa je prigovarjal, naj tudi drugi molč o tem. Ali tu začeva koga

kaka krivda, to je naloga sodišča, da razsodi.

Dalje govori o raznih slučajih, kakor so „črni“ izzivali „bele“, a orožniki so vselej podpirali „črne“. Da, celo uradne tajnosti so izdali Podobniku, da se je značil ravnat.

Na to navaja razne dokaze, kakor so se orožniki udleževali volilnega boja za „črne“ proti „belim“. Te dokaze smo slišali že poprej pri posameznih pričah. Ali slučaji, da so orožniki celo volilne listke menjavali, dokazujo še mnogo več, nego so pritožniki povedali v svoji pritožbi. Kar je povedala le danes pod prisego preslišana priča, moralo bi zadoščati, da bi sodišče obtožence oprostilo.

Dalje navaja mnoge dokaze, ki opravljajo tretjo trditve v pritožbi, da orožniki ne uživajo splošovanja in zaupanja. To dokazuje že prečitani dopis v „Soči“, ki je bil silno oster, orožniki so ga brali, ali lepo molčali, ker imeli so slabo vest. Kakor smo videли tekmo razprave, orožniki so bili imenovani „spicubiv“, da lumperije podpirajo, da niso nič vredni itd., ne da bi se upali kaj storiti v obrambo svoje časti.

Kakor slabo vest so imeli orožniki, dokazuje posebno to, da je Skerl prosil Kosmača, naj bi Cerkljani ne odpodali nameščane pritožbe, ko ima itak dosti drugih sitnosti. Orožnik Katolnik se je večkrat opravljeval pred ljudmi, češ, ako kaj pride, se bo že vedel zagovarjati, ker on je izvrševal le ukaze višjih.

Konečno govori o odmerjenju kazni, ki je veliko previsoka tudi za slučaj, da bi Cerkljani morali biti obsojeni. Pobiga v razsodbi navajane obtežjujoče oknosti, nasproti, katerim nastova veliko več olajšajočih, in končno prosi, naj bi se kazeni vsaj primerno znižala in spremenila v globu, ako bi sodišče popolnoma ne oprostilo zatožencev.

Drž. prav. Zörrer govori italijanski in se v glavnem opira na razloge prve razsodbe. Pravi, da obtoženci so vsi priznali, da so pritožbo podpisali ali podkružili. S to pritožbo so bili prizadeti vsi orožniki v Cerknu brez razločka v njihovi uradni nalogi; žaljena je bila torej c. kr. oblastnina. — Pritožba je prišla mnogim osebam pred oči, zato je pregrešek toliko večji. — Oporeka, da so obtoženci dokazali resničnost svojih trditv: nasprotuo, dokazali niso niti tega, da so ravalni v dobrì veri.

Treba je namreč vedeti, da orožniki se niti ne smejo mesati v take zadeve, kakor so želeli obtoženci. To je zadeva krajevne policije. —

Mogoče je, da bi bil kak orožnik pri kaki priči kakor drugače postopal, kakor je bilo umestno in kakor bi zahtevala modra previdnost, ali uvaževali je treba, da orožniki so tudi ljudje, ki lahko kaj zgrese. A zato tega jih se ne smemo takó žaliti, kakor se je zgodilo v tem slučaju. V svojem neučradnem torej v zasebnem življenju so orožniki morebiti res pokazali svoje simpatije doene stranke, ali zaradi tega se se ne smejo žaliti in obrekovati v njihovi uradni lastnosti.

Drž. prav. oporeka dokazovanju zagovornika o zastaranju in čita dotične postavne določbe.

Zavrača tudi nasprotno trditve, da v obtožnici ni določeno, česa so Cerkljani obdeljeni, pač pa trdi, da je obtožnica v tem oziru povsem natančna. — Dalje se ena, da je zagovornik se le danes navel ugovor, da drž. prav. ni imelo privoljenja za tožbo od ministra deželne obrambe. Pravi, da o tej zadevi ni pončen. Ali orožniško poveljstvo v Trstu, ki je poslalo pritožbo drž. prav. v Gorico, mora že vedeti, ali je privoljenje ministra potrebno ali ne.

Zagovornik dr. Stanislav se protivi drž. prav., da bi Cerkljani bili razdaljili celo orožniško postajo kot c. kr

Ko je kontakl dr. Stanic svoj temelji in izborni zagovor, blizala se je ze 8. ura zvečer. Sodni dvor je odšel na posvetovanje. Ko se je vrnil, naznanih je predsednik, da sodni dvor razglaši razsodbo v zmislu §§. 458. in 474. k. p. r. Se-de-Barščednjega dne opoldne, ker je v pravdi več jaka kotičljivih upražanj, o katerih mora sodni dvor korenitejje razpravljati nego je to se ta večer mogote.

Drugega dne opoldne, jesen-

ter je bilo oprosenih vseh 48 Cer-

kijanov.

Moremo si nisili, kako je ta razsodba razveseliла obsojenje Cerkjane. Takoj so hozjajno naznanih domov preveselo novico. Tudi njihovi nasprotniki so narocili brzojavno poročilo o izidu te velozanimive pravde. Bili so trdno uverjeni, da 48 njihovih rojakov bodo obsojenih tudi v drugi instanci; a ne le to, govorili so celo, da okrožno sodišče kazni še povisa.

A nict vsega tega! Koliko solzji jim je vsled tega steklo po hrđu, ne vemo. Toliko pa vemo, da skodočljivo, katero so kazali v tej za cerkijanske odnosaje preznčini zadeli, ni ne čoveska ne krščijanska; zato se terje.

Vozna pošta na Goriskem.

prav od sreča veselimo, da so dobili zasluženo plačilo s pravčeno razsodno druge instance.

— Naj bi pa končno tudi spoznali, da tako strankarstvo, kakoršno se je razvetovalo v Cerkiji, ne more biti v korist njihovi domacij.

Zato naj bi vendar že ponchalo osebno sestra, ki vilci na "Cerkjanskem", saj tudi politički nasprotniki so osebno lahko najboljši sude, Zanarej pa ostanite tudi v najvhodnejših političkih ali volilnih bojih o s-e-b-a-o-dori prijatejji med seboj.

KAZIPOT

po pokazenem grofrovini gradilsko-gradiščanski

izpelje v Goriski tiskarni A. Gabriečeka z naslednjo vsebino:

1. Kolekar	1	2. Izvorni kolejar	13	3. Slednji evropski vladarji	15	4. Lovstva za pristopljeno kolovoz	16	5. Sploške dolce c. k. posle	19	6. Zgodovinske urice o Gorici	23	7. Sovi debar v avstro-ugarskem cesarstvu	25	8. Zdravje aferistov svetega L. I. Št. 1804.	27	9. Ključ za pteraturanje naučnih obresti	28	10. Prečakanje ebrejskih obresti	29
11. Vozna posta na Goriskem.		12. Zeleniški vredni redi:		13. Izvorni tiskarje		14. Kavarna slike ilirskega kraljestva		15. Goriska pokrajina ilirskega kraljestva		16. Karolinjci v Anatoliji		17. Terterianski kapelej		18. Nalikodolsko stetovalstvo (konzistorij)		19. Bogoslovsko uradisce		20. Katedralni v Anatoliji	
21. Kormin		22. Kolemar		23. Kormin		24. Kormin		25. Kormin		26. Kormin		27. Kormin		28. Kormin		29. Kormin		30. Kormin	
31. Vezir		32. Lovnik		33. Lovnik		34. Lovnik		35. Lovnik		36. Lovnik		37. Lovnik		38. Lovnik		39. Lovnik		40. Lovnik	
41. Gimnazija v realki v Gorici		42. Gimnazija v Trstu		43. Gimnazija v realki v Gorici		44. Gimnazija v realki v Gorici		45. Gimnazija v realki v Gorici		46. Gimnazija v realki v Gorici		47. Gimnazija v realki v Gorici		48. Gimnazija v realki v Gorici		49. Gimnazija v realki v Gorici		50. Gimnazija v realki v Gorici	
51. Učiteljske v Gorici		52. Učiteljske v Gorici		53. Učiteljske v Gorici		54. Učiteljske v Gorici		55. Učiteljske v Gorici		56. Učiteljske v Gorici		57. Učiteljske v Gorici		58. Učiteljske v Gorici		59. Učiteljske v Gorici		60. Učiteljske v Gorici	
61. Šolservo.		62. Šolservo.		63. Šolservo.		64. Šolservo.		65. Šolservo.		66. Šolservo.		67. Šolservo.		68. Šolservo.		69. Šolservo.		70. Šolservo.	

Gustav Scholz
v Gorici, Gospoka ulica št. 6.

Po pokazenem grofrovini gradilsko-gradiščanski

izpelje v Goriski tiskarni A. Gabriečeka z naslednjo vsebino:

1. Izvorni tiskarje	13	2. Izvorni tiskarje	15	3. Izvorni tiskarje	16	4. Izvorni tiskarje	19	5. Izvorni tiskarje	23	6. Izvorni tiskarje	25	7. Izvorni tiskarje	28	8. Izvorni tiskarje	30	9. Izvorni tiskarje	33	10. Izvorni tiskarje	35
11. Županje		12. Županje		13. Županje		14. Županje		15. Županje		16. Županje		17. Županje		18. Županje		19. Županje		20. Županje	
21. Županje		22. Županje		23. Županje		24. Županje		25. Županje		26. Županje		27. Županje		28. Županje		29. Županje		30. Županje	
31. Županje		32. Županje		33. Županje		34. Županje		35. Županje		36. Županje		37. Županje		38. Županje		39. Županje		40. Županje	
41. Županje		42. Županje		43. Županje		44. Županje		45. Županje		46. Županje		47. Županje		48. Županje		49. Županje		50. Županje	
51. Županje		52. Županje		53. Županje		54. Županje		55. Županje		56. Županje		57. Županje		58. Županje		59. Županje		60. Županje	

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

Veljavno od 31. okt. 1893. do 30. Jun. 1894.

Trst (sv. Andrej) - Puli in nazaj.

NARODNE SLIKE

Vsaka boljša hiša krali svoje sobe poleg nabožnih slik tudi s posvetnimi, ki kažejo kak dogodek ali prizor iz človeškega življenja ali iz narave. Po slovenskih hišah nahajamo vse polno takih slik o kajih gospodarji često ni sami ne vedo, kaj predočujejo, kako važnost imajo — ali je pa prav nič nimajo, da je škoda za denar, kateri gte za nje iz naših rok največkrat v nenasitne židovske žepe.

Slovenci smo zadnja desetletja močno napredovali na vseh poljih narodne prosvete. Tudi na polju umetnega slikarstva smo storili že oblične korake. Ker smo pa majhen narodič, ne moremo sami ustvarjati kdo ve kakih svetovno imenitnih proizvodov na tem polju. Česar mi ne moremo, izvršujejo drugi Slovani, a kar je slovansko, to je tudi naše, to podpirajmo to cenimo, temu dajajmo prednost pred tujimi izdelki.

V Zagrebu imamo jako odlično tvrdko g. Petra Nikolića, ki si je oskrbelo veliko zaloge znamenitih slovanskih slik, ki so izdelane v manjši obliki po izvirnih umotvorih slovečnih slovanskih slikarjev. Nekatere teh slik pokažemo čitateljem.

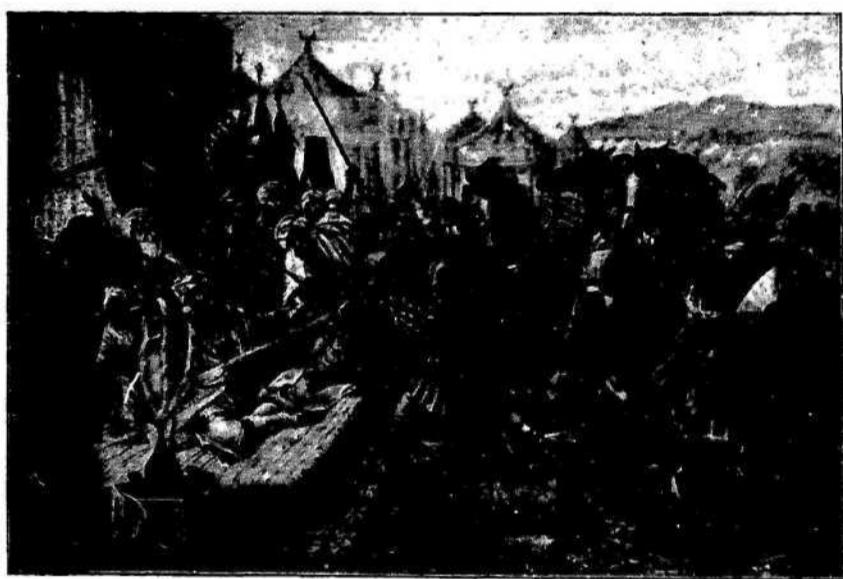
Hercegovske robkinje.

Krasna velika slika 95 cm. široka in 63 cm. visoka brez okvirja. Z velikim dragocenim okvirom stane 32 gld., na mesečne obroke 35 gld.

Kronanje kralja Zvonimira.

Velikost 75 × 58 cm.; cena 25 gld.

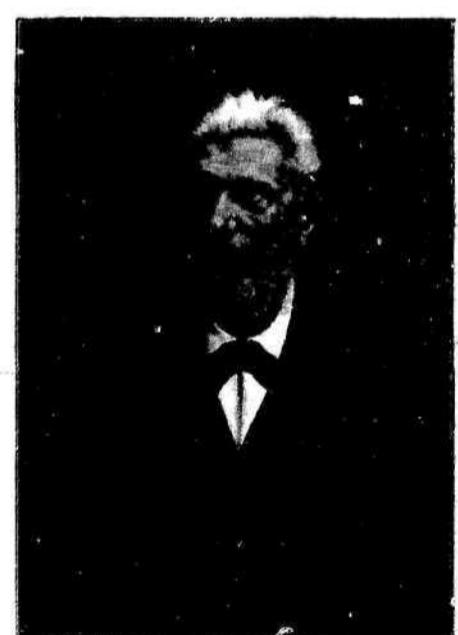
Miloš prebode turškega sultana Murata.

Velikost 95 × 63 cm.; cena 30 gld.

Peter Preradović

Slika slavnega hrvaškega pesnika. Velikost 68 × 55 cm. Cena 12 gld.

Dr. Ante Starčević.

Slika slovenčega vojne stranke prava. Velikost 68 × 55 cm.; cena 15 gld.

Ded in unuk. Velikost 58 × 79 cm.; cena 24 gld.

Hrvatski sabor — Velikost enaka prvi sliki. Cena 24 gld.